

ESITYS UUDEKSI KOULUTUSVASTUUKSI

Yliopisto/ Ammattikorkeakoulu	Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK)
Uusi koulutusvastuu ja sen VNA:n 1129/2014 mukainen tutkintonimike HAMK:n koulutusvastuihin kuuluu muotoilukoulutus. Kyse on muotoilukoulutuksen tutkintonimikkeen palauttamisesta artemomista takaisin muotoilijaksi.	
Sisäänoton laajuus (aloittajien määrä/ v) Älykäs ja kestävä muotoilu 50/v. Smart and Sustainable Design 40/v. Näihin aloituspaikkamääriin sisältyy kansainvälisiä tutkinto-opiskelijoita sekä EU/ETA-alueelta sekä sen ulkopuolelta. Näiden lisäksi koulutuksessa on myös avoimen AMKin opiskelijoita sekä väylä- ja polkuopiskelijoita. Kokonaisopiskelijamäärä koulutuksen ollessa täydessä laajuudessa on noin 450 opiskelijaa (4 vuosikurssia). Tulevaisuudessa muotoilun opiskelijamäärä kasvaa suunnitteilla olevan YAMK-koulutuksen opiskelijoilla.	
Edellytykset uuden koulutusvastuun toteutukselle (resursointi) Muotoilukoulutusta on toteutettu olemassa olevan toimiluvan edellyttämällä tavalla. Kyse on tutkintonimikkeen palauttamisesta artemomista takaisin muotoilijaksi. HAMKissa toteutetaan muotoilun koulutusta samoin muotoilijatutkinnon sisältöperiaattein ja resurssitarpein kuin muissakin kotimaisissa ja kansainvälisissä muotoilukoulutusta tarjoavissa korkeakouluissa. HAMKin muotoilukoulutuksen profiili perustuu vetovoimaiseen vaatetukseen, kansallisesti ainutlaatuihin lasiin ja keramiikkaan sekä ainoaan pohjoismaiseen jalkinesuunnittelukoulutukseen. HAMKissa uudistettiin syksystä -20 alkaen muotoilukoulutus vastaamaan tulevaisuuden työelämän tarpeita. Uusi läpileikkaava painotus on älykkäässä ja kestävässä muotoilussa. Muotoilukoulutuksemme on laadukasta ja kansainvälisesti kilpailukykyistä. Opetushenkilökuntamme koostuu tohtoritason sekä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista henkilöistä, joilla on vankka työelämäkokemus kotimaisista ja kansainvälisistä toiminta- ympäristöistä. Koulutuksessa tehdään aktiivisesti yhteistyötä kotimaisten ja kansainvälisten korkeakoulujen, mm. kanssamme Eurooppa-yliopistoa valmistelevan RUN-verkoston, kanssa. HAMKin omien koulutusten ja tutkimusyksiköiden, kuten HAMK Smartin ja HAMK Bion, sekä kehittämis- ja innovaatio yksikkö Design Factoryn tutkijayliopettajat, muu henkilökunta ja oppimisympäristöt ovat osa muotoilukoulutuksen resursointia. Muotoilun koulutuksen käytössä olevat tilat ja laitteistot ovat moderneja ja antavat opiskelijoille mahdollisuuden hyödyntää viimeisintä teknologiaa älykkään ja kestäväen muotoilun opinnoissaan. Muotoilun koulutus on ollut aktiivisessa roolissa Design Factory -toiminnan käynnistämisessä Aalto-yliopiston ja kansainvälisen Design Factory -verkoston kanssa. Varmistamme opiskelijoiden työelämä- ja työllistymisvalmiudet tiiviillä yhteistyöllä työelämän kanssa. Koulutuksessa tämä näkyy mm. laajoina, työelämälähtöisinä projekteina sekä asiantuntijavierailuina. Toteutamme myös edelläkävijöinä uramuotoilua osana opintoja. Uramuotoilussa hyödynnetään laajaa alumniverkostoa ja työelämän asiantuntijavierailijoita.	

Perustelut korkeakoulun profiilin ja valtakunnallisten koulutustarpeiden näkökulmasta

HAMKissa toteutetaan muotoilun koulutusta samoin muotoilijatutkinnon sisältöperiaattein ja resurssitarpein kuin muissakin kotimaisissa ja kansainvälisissä muotoilukoulutusta tarjoavissa korkeakouluissa. Uuden rahoitusmallin mukainen rahoitus on artonimitutkinnolle merkittävästi alhaisempi kuin muotoilijatutkinnolle. Tämä asettaa opiskelijamme epätasa-arvoiseen asemaan muihin muotoilun opiskelijoihin nähden.

Hämeen ammattikorkeakoulun muotoilukoulutus uudistui syksystä 2020 lähtien vastaamaan tulevaisuuden työelämän tarpeita älykkään ja kestävä muotoilun läpileikkaavalla painotuksella ja kahden koulutuksen innovatiivisella hybriditoteutuksella, missä suomalaiset ja kansainväliset opiskelijat opiskelevat yhdessä toisesta opiskeluvuodesta alkaen.

Älykkään ja kestävä muotoilun painotus tukee HAMKin strategiaa ja profiilia. Uusituilla koulutuksilla on sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla merkittävä rooli eri toimialojen muotoilun kehittämisessä ja tämä edellyttää, että koulutuksen tutkintonimike ja rahoitus ovat asianmukaiset.

Uudet koulutukset Älykäs ja kestävä muotoilu ja Smart and Sustainable Design ovat painotukseltaan globaalisti ja kansallisesti tärkeitä sekä profiileiltaan ja toteutustavaltaan ainoita korkeakoulutasoisia koulutuksia. Smart and Sustainable Design -koulutus on myös ainoa englanninkielinen ammattikorkeakoulutasoinen muotoilun koulutus Suomessa. Tällä on yhteiskunnallista merkitystä muotoilun koulutuksen saavutettavuuden, yhdenvertaisuuden ja kansainvälistymisen kannalta.

Kestävä ja älykkään muotoilun osaajien tarve kotimaisessa työelämässä on kasvava, etenkin vetovoimaisella vaatetus- ja tekstiilialalla. VTT:n tutkimusraportin visio on, että Suomen tekstiiliteollisuus on maailman vastuullisinta ja toimivinta vuonna 2035 (Kamppuri et al., 2021). Sitran julkaisemien megatrendien viesti tulee ekologisen jälleenrakentamisen ja teknologian hyödyntämisen osaajien kouluttamisesta (Dufva, 2020). Muotoilun uusi läpileikkaava painotus tukee tulevaisuuden osaamisprofiilia ja kansallista tulevaisuusvisiota.

Linkki VTT:n 18.8.2021 julkaisemaan tiekarttaan suomalaiselle tekstiili- ja muotiteollisuudelle.

<https://cris.vtt.fi/en/publications/finland-as-a-forerunner-in-sustainable-and-knowledge-based-textil>

Kamppuri, T., Kallio, K., Mäkelä, S-M., & Harlin, A. (2021). *Finland as a forerunner in sustainable and knowledge-based textile industry - Roadmap for 2035*. VTT Technical Research Centre of Finland. VTT Research Report No. VTT-R-00684-21 <https://www.sitra.fi/julkaisut/megatrendit-2020/>

Dufva, Mikko. "Megatrendit 2020." *Sitran selvityksiä* 162 (2020): 2020.

Esitämme HAMKin muotoilukoulutuksen liittämistä samaan tutkintonimike- ja rahoituskategoriaan kuin muissa vastaavissa koulutuksissa. Haemme uudelleen artonimitutkintonimikkeen palauttamista muotoilijatutkintonimikkeeksi seuraavilla perusteluilla:

1. Muotoilukoulutuksen uusittu sisältö ja hybriditoteutustapa älykkään ja kestävä muotoilun painotuksella sekä suunnitteilla oleva maisteritason joint degree -koulutus kansainvälisten kumppaneiden kanssa tukevat täysin Hämeen ammattikorkeakoulun strategian painopistealueita, kuten digitaalisuutta, kansainvälistymistä, osaamisen vieniä, kestävä kehitystä ja jatkuvaa oppimista.
2. HAMKin muotoilukoulutus tuottaa valtakunnallisesti muotoilijoita, kuten muutkin muotoilun koulutusta tarjoavat ammattikorkeakoulut Suomessa. Muotoilijan ydinosaminen on täysin samankaltaista kaikissa muotoilukoulutuksissa: muotoilun menetelmiä, taideaineita, muotoiluprosessien hallintaa sekä muotoiluprojekteja työelämälle. Koulutus poikkeaa muista vain profiilinsa osalta. HAMKin muotoilukoulutuksen profiilit ovat: valtakunnallisesti ainoa lasi ja keramiikka - koulutus, pohjoismaiden ainoa jalkinekoulutus ja vetovoimainen vaatetuskoulutus. HAMKilla on erityinen paikkansa Suomen muotoilukoulutuksen kentässä. Arenen muotoilujaos ja muotoilualan asiantuntijajärjestö Ornamo puoltavat sitä, että kaikilla muotoilukoulutuksilla on sama tutkintonimike (liitteet 1 ja 2).
3. HAMKin tutkintonimike muutettiin artonomiksi aikoinaan sillä perusteella, että käsillä tekeminen profiloisi kouluksemme suhteessa muihin muotoilukoulutuksiin. Tämä ei enää vastaa nykytilaa ja tulevaisuuden tarpeita, koska käsillä tekemistä on merkittävästi vähennetty uuden profiilimme älykkään muotoilun edellyttämien digitaalisten työvälineiden vallattua alaa opetussuunnitelmassa ja tulevaisuuden oppijoille sekä HAMKissa että muissa korkeakouluissa tarjoamme ajasta ja paikasta riippumattomia eOppimiskokonaisuuksia, missä käsillä tekemistä entisestään vähennetään. Älykkään ja kestävä muotoilun koulutuksen opetussuunnitelmissa korostuu luovat ja tutkimukselliset, muotoilun keinoja hyödyntävissä ongelmanratkaisutaidot, joita opiskelijat soveltavat monialaisesti opinnoissaan. Muotoilun menetelmien, tutkimuksen, teorioiden ja prosessien hallinta on merkittävässä roolissa opintojen rakenteessa. Koulutus valmentaa opiskelijoita hyödyntämään osaamistaan laaja-alaisesti, ei vain käsityöläisinä.

4. Artenominimike ei vastaa koulutuksen nykyistä sisältöä. Syksystä 2020 lähtien HAMK on tarjonnut kaksi uutta muotoilun koulutusta hybriditoteutuksena: suomenkielisen Älykäs ja kestävä muotoilu (opetus toisesta vuodesta pääosin englanniksi) ja englanninkielisen koulutuksen Smart and Sustainable Design. Liitteessä 3 on syksyllä 2021 alkaneiden koulutuksien moduulikartta sekä liitteissä 4 ja 5 niiden opetussuunnitelmat, joista käy ilmi, että ydinosaamisen sisältö on samaa kuin muissakin muotoilun koulutuksissa, ja koulutuksien läpileikkaava painotus on uusiutunut älykkääksi ja kestäväksi muotoiluksi. Aikaisempien vuosiryhmien koulutuksessa toteutetaan soveltuvin osin smart and sustainable -osaamisia.

5. HAMK haluaa tukea muotoilijan ammatillista kasvua ja rakentaa jatkumoa AMK-tutkinnosta YAMK-tutkintoon, koska maisteritasoiselle muotoilun koulutukselle on olemassa selkeä tarve. Tämä näkyy erityisesti toistaiseksi ainutlaatuisessa älykkään ja kestävä muotoilun koulutuksessa Suomessa ja ulkomailla. HAMKissa on suunnitteilla muotoilun YAMK-tutkinto Smart and Sustainable Design yhteistyössä kansainvälisen RUN-korkeakouluverkoston kanssa (Regional University Network). Nykyinen tutkintonimike vaikeuttaa sekä double degree että joint degree -neuvotteluja ja aiheuttaa tulevaisuudessa epä tietoisuutta potentiaalisten hakijoiden ja valmistuneiden ammattilaisten keskuudessa.

6. Artenominimike vaikeuttaa opiskelijoiden työllistymistä, sillä työelämä ei tunne nimikettä, eikä se vastaa niitä tehtäviä, mihin opiskelijamme sijoittuvat työelämässä. Nimikkeitä ovat muun muassa muotoilija, suunnittelija, sisäänostaja, tuotepäällikkö. Artenomin työllistymistä alalle on selvitetty Helsingin Yliopiston Töissä.fi-sivustolla. Sivustolla on myös muotoilijan nimikkeellä valmistuneista vastaava selvitys. Työtehtävät ovat täysin yhteneviä. HAMKista valmistuvat opiskelijat sijoittuvat samoihin muotoilijan tehtäviin kuin muista ammattikorkeakouluista valmistuvat muotoilijat (lähde: <https://toissa.fi/sijoittuminen-tyoelamaan/show/artenomi-amk-muotoilu>).

7. Artenominimike vaikeuttaa muotoilun koulutusten välistä yhteistyötä ja opiskelijoiden ristiinopiskelua sekä valtakunnallisesti että kansainvälisesti. HAMKin muotoilun koulutus on ollut mukana OKM:n rahoittamassa muotoilukoulutusten kehittämishankkeessa Finnish Design Academy, jossa tavoitteeksi asetettiin mm. korkeakoulujen yhteiset toteutukset ja lisääntyvä keskinäinen yhteistyö. On tärkeää, että tutkintonimike on sama kaikilla Suomen muotoilun koulutuksilla. Muotoilun koulutusten valtakunnallisesta yhteistyöstä ovat esimerkkinä kaksi hanketta Finnish Design Academy -hanke (FDA) ja Muotoilua kiertotalouteen -hanke (MUKI). Sitran rahoittamassa MUKI-koulutushankkeessa HAMKin muotoilun koulutus teki yhteistyötä Savonian ja Metropolian muotoilun koulutusten kanssa. Yhteistyönä toteutettiin valtakunnallista yhteistä muotoilukoulutusta. FDA-hankkeen profilointityössä pyrittiin varmistamaan, että kullakin muotoilukoulutuksella on oma profiilinsa. On kansallisesti ongelmallista, jos yhden toimijan tutkintonimike poikkeaa muista. Lisäksi tämä asettaa HAMKin muotoilun opiskelijat eriarvoiseen asemaan muihin muotoilun opiskelijoihin nähden.

8. HAMKiin perustettiin syksyllä 2019 monialaista työelämäyhteistyötä varten HAMK Design Factory yhteistyössä Aalto-yliopiston Design Factoryn kanssa. Muotoilun koulutuksella on alusta lähtien ollut tärkeä rooli tässä yhteistyössä ja muotoilu toimii osin samoissa tiloissa HAMK Design Factoryn kanssa Hämeenlinnan korkeakoulukeskuksessa kehittäen ja hyödyntäen yhteisiä moderneja oppimisympäristöjä. HAMK Design Factory kuuluu kansainväliseen Design Factory – verkostoon, jossa kansainvälisesti tuntematon tutkintonimike aiheuttaa hämmennystä.

9. Artenominimike hankaloittaa koulutuksien markkinointia ja hämmentää hakijoita. Nimikkeellä artenomi hakija ei löydä HAMKin muotoilun koulutusta, sillä Suomessa on vain kaksi koulutusala AMK-tutkinnoissa, joissa on artenominimike: HAMKin muotoilu ja XAMKin restaurointi. Opiskelijat haluavat mieluummin muotoilijaidentiteetin, mikä näkyy hakutilanteessa. Hakijat eivät osaa käyttää artenomisanaa hakukomennoissa etsiessään tietoja koulutusvaihtoehdoista ja tutkintonimike sekoittuu helposti 2. asteen artesaaninimikkeeseen. Smart and Sustainable Design -koulutusta markkinoidaan myös kansainvälisille opiskelijoille ja tutkintonimike on nyt englanniksi Bachelor of Culture and Arts. Englanninkielinen tutkintonimike on harhaanjohtava, eikä vastaa koulutuksen sisältöä. Se ei ole myöskään kansainvälisesti yleisesti käytössä oleva nimike, mitä puolestaan designer on. Hakijalle voi syntyä epäilyksiä koulutuksen tasosta ja kilpailukyvyystä mm. työmarkkinoilla. Nimike on siis epäselvä ja osin harhaanjohtava myös osaamisen viennissä. Näin HAMK ei ole tasaveroisessa asemassa muiden korkeakoulujen kanssa kotimaisessa ja kansainvälisessä opiskelijahaussa.

10. Muotoilu on kansainvälistä liiketoimintaa. Tunnistamaton artenominimike vaikeuttaa koulutuksen kansainvälistymistä. Kansainvälisesti tuntematon ja harhaanjohtava Bachelor of Culture and Arts –nimike hämmentää potentiaalisia vaihto-opiskelijoita. Se herättää kysymyksiä opintojen hyväksi lukemisessa, hankaloittaa kansainvälisten harjoittelupaikkojen ja työpaikkojen hankintaa sekä monimutkaistaa koulutusten erilaisia yhteistyöneuvotteluja (moduuliyhteistyö, liikkuvuus, double degree ja joint degree -sopimukset). Tämä on johtanut hämmentäviin tilanteisiin HAMKin joutuessa perustelemaan erilaista tutkintonimikettä ja sen asemaa suhteessa neuvottelukumppanien muotoilukoulutuksiin.

11. Muotoilun koulutuksen toteuttaminen on HAMKissa on kalleinta. Seuraavassa HAMKin sisäinen vertailu koulutusten keskimääräisistä kustannuksista/aloituspaikka (kustannuksissa ei ole huomioitu YAMK-koulutusta): luonnonvara 18 342 e, tekniikka 12 878 e, sote 14 080 e, liiketalous ja tietojenkäsittely 6 557 e ja muotoilu 25 150 e. Koulutuksen hinta muodostuu henkilö-, tila- ja laitekustannuksista. Opetus edellyttää erityistiloja, erikoisohjelmistoja ja -lisensoseja, materiaaleja ja investointeja mm. uusiin teknologioihin. Muotoilun opetus on usein yksilöllistä ja ohjaavaa pienryhmissä, ja laitteet sekä työturvallisuus vaativat ylläpito-, korjaus- ja valvontatehtäviä. HAMKilla pitää olla taloudellisesti samat

mahdollisuudet tarjota laadukasta ja ydinsisällöltään samanlaista koulutusta muotoilun opiskelijoilleen kuin muillakin ammattikorkeakouluilla.

Nykytilanteessa, jossa artonimitutkinnolle osoitetaan rahoitusta kertoimella 1 (vrt. x 1.7), HAMKilla ei aiemmin esitettyihin perusteisiin nojaten ole tasaveroisia mahdollisuuksia riittävän laadukkaan muotoilukoulutuksen järjestämiseen. HAMK haluaa myös tulevaisuudessa tarjota opiskelijoilleen korkealaatuista muotoilukoulutusta ja taata opiskelijoilleen tasaveroisen aseman muiden muotoilun opiskelijoiden kanssa.

Ehdotus uuden koulutusvastuun voimaantuloajankohdaksi ja koulutuksen käynnistymisen aikataulu	Syksyllä 2023 alkaviin koulutuksiin.
Muita lisätietoja	<p>Kyse on tutkintonimikkeen palauttamisesta artonomista takaisin muotoilijaksi.</p> <p>Liitteet:</p> <ul style="list-style-type: none">- HAMKin hallituksen päätös § 68/2021 Tutkintonimikkeen muuttaminen artonomista muotoilijaksi- Arenen muotoilun jaoksen lausunto Hämeen ammattikorkeakoulun (Hamk) tutkintonimikkeen muutoksesta- Ornamo ry:n lausunto: Muotoilualan tutkintonimikkeiden yhdenmukaistaminen- Boman-Björkell, Asta, et al. "Muotoilun korkeakoulutuksen profiilikartta." (2020). https://www.theseus.fi/handle/10024/355313
Yhteyshenkilö	Vararehtori Heidi Ahokallio-Leppälä (heidi.ahokallio-leppala@hamk.fi)

Tutkintonimikkeen muuttaminen artenomista muotoilijaksi

Hallitus 03.09.2021 § 68

220/12.00.00.02/2021

Opetus- ja kulttuuriministeriöstä tulleen kirjeen mukaan korkeakouluilla on mahdollisuus tehdä esityksiä nykyisiin koulutusvastuusiinsa vuonna 2023 alkavaa koulutusta koskien. Uusia koulutusvastuita koskevat esitykset tulee esittää Opetus- ja kulttuuriministeriölle 30.9. mennessä. Esitykseen tulee liittää koulutusvastuun muuttamista koskeva korkeakoulun hallituksen päätös.

HAMK esittää tässä yhteydessä olemassa olevan artenomitutkintonimikkeen muuttamista muotoilijaksi

HAMKin koulutusvastuihin kuuluu muotoilukoulutus. Valmistuneiden tutkintonimike muutettiin muotoilijasta artenomiksi toimilupaprosessin yhteydessä vuonna 2014. Muutos liittyi mm. FUAS yhteistyöhön ja Lahden ammattikorkeakoulun kanssa tehtävään työnjakoon muotoilukoulutuksessa. HAMK uudistaa pyyntönsä palauttaa muotoilukoulutuksen tutkintonimikkeen.

Uuden rahoitusmallin mukainen rahoitus on artenomitutkinnolle alhaisempi kuin muotoilijatutkinnolle. HAMKissa toteutetaan muotoilukoulutusta kuitenkin täysin muotoilijatutkinnon sisältöperiaattein ja resurssitarpein.

HAMKissa muotoilukoulutuksen läpileikkaavana painotuksena on älykäs ja kestävä muotoilu. HAMKin muotoilukoulutuksen profiili perustuu vaatetukseen, kansallisesti ainutlaatuisen lasiin ja keramiikkaan sekä ainoaan pohjoismaiseen jalkinesuunnittelukoulutukseen.

Hämeen ammattikorkeakoulun muotoilukoulutus uudistui syksystä 2020 lähtien vastaamaan työelämän tarpeita älykkään ja kestävä muotoilun läpileikkaavalla painotuksella ja kahden koulutuksen innovatiivisella hybriditoteutuksella, missä suomalaiset ja kansainväliset opiskelijat opiskelevat yhdessä toisesta opiskeluvuodesta alkaen. Uudet koulutukset Älykäs ja kestävä muotoilu ja Smart and Sustainable Design ovat painotukseltaan globaalisti ja kansallisesti tärkeitä sekä profiileiltaan ja toteutustavaltaan ainoita korkeakoulutasoisia koulutuksia Suomessa. Älykkään ja kestävä muotoilun painotus tukee HAMKin strategiaa ja profiilia.

HAMK on pyytänyt lausunnon myös Arenen muotoilijaokselta tutkintonimikkeen muutoksesta. Jaosto toteaa lausunnossaan, että HAMKin Smart and Sustainable Design/Älykäs ja kestävä muotoilukoulutus vastaa sisällöltään täysin muotoilualan koulutusten sisältöjä ja näin ollen vastaa muotoilija (amk) nimikkeen vaatimuksia.

Uusituillakoulutuksilla on sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla merkittävä rooli eri toimialojen muotoilun kehittämisessä ja tämä edellyttää, että koulutuksen tutkintonimike ja rahoitus ovat asianmukaiset ja vastaavat muotoilukoulutuksen yleistä linjaa.

Koulutuksesta vastaava vararehtori Heidi Ahokallio-Leppälä esittelee tilanteen tarkempine perusteluineen kokouksessa.

Esitys:

Hallitus valtuuttaa rehtorin hakemaan nimikemuutosta artonomista muotoilijaksi.

Hallitus perustelee nimikemuutoksen hakemista sillä, että HAMKin Smart and Sustainable Design/Älykäs ja kestävä muotoilukoulutus vastaa sisällöltään täysin muotoilualan koulutusten sisältöjä ja näin ollen vastaa muotoilija (amk) nimikkeen vaatimuksia. Asiasta on pyydetty myös Arenen muotoilu- jaoksen lausunto. Lausunnon sisältö vastaa edellä esitettyä.

Hallitus toteaa myös, että artonominimitys on säilynyt koulutuksella FUAS liittouman yhteistyörakenteisiin liittyen. Nimike ei ole ajantasainen eikä koulutuksen sisältö siten vastaa syntynyttä mielikuvaa

Päätös:

Esityksen mukaisesti.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

03.09.2021

Kati Ankkuri
hallintosihteeri

Arenen muotoilun jaoksen lausunto Hämeen ammattikorkeakoulun (Hamk) tutkintonimikkeen muutoksesta.

Muotoilijan tutkinnon suorittanut osaa muotoilla palveluita ja tuotteita. Koulutuksesta valmistuneet hyödyntävät toimeksiantojen käsittelyssä luovia ongelmanratkaisutaitoja. Heidän osaamisensa nojautuu laajaan kulttuurilliseen ymmärrykseen, erityisesti kykyyn analysoida ja kehittää rakennettua (tiloja, esineitä, palveluja) ympäristöä.

Muotoilija kehittää ympäristöä tuotteiden, palveluiden ja systeemien (innovaatioiden) suunnittelulla. Muotoilijakoulutuksesta valmistunut osaa erilaisissa ongelmanratkaisutilanteissa hyödyntää uusia teknologioita, muotoiluosaamista sekä ymmärtää esteettisen kokonaishallinnan merkityksen. Muotoilijan erityisosaamiseen kuuluvat muotoilullinen ja yrittäjämäinen näkökulma ja ymmärrys hyvästä ja kestävästä muotoilusta.

Arenen muotoilun jaos katsoo että Hamkin Smart and Sustainable Design/Älykäs ja kestävä muotoilukoulutus vastaa sisällöltään täysin muotoilualan koulutusten sisältöjä ja näin ollen vastaa muotoilija (amk) tutkintonimikkeen vaatimuksia. Hamk oli myös mukana OKM:n rahoittamassa FDA-hankkeessa tasaveroisena toimijana muiden muotoilualan kouluttajien kanssa.

Arenen muotoilun jaoksen puolesta

pj. Petteri Ikonen

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Koulutusalaohjohtaja

Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK Helsingissä 7.2.2020

Opetus- ja Kulttuuriministeriö

Asia: Muotoilualan tutkintonimikkeiden yhdenmukaistaminen

Muotoilualan asiantuntijajärjestö Ornamo ja muotoilualan korkeakoulujen yhteistyöhanke Finnish Design Academy ovat kartoittaneet muotoilualan korkeakoulutuksen haasteita ja kehittämiskohteita vuoden 2019 ajan. Yhdeksi tärkeistä kehittämiskohteista on kirkastunut muotoilualan tutkintonimikkeiden yhdenmukaistaminen.

Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK tuottaa tällä hetkellä jalkineiden, vaatetuksen, lasin ja keramiikan suunnitteluun erikoistunutta muotoilualan tutkintoa Artenomi AMK -tutkintonimikkeellä.

Syksyllä 2020 koulutuksen sisällöksi vaihtuu Smart and Sustainable Design / Älykäs ja kestävä muotoilu. Koulutukseen tulee mahdollisuus hakea myös ulkomailta. Tämä olisi perusteltu ajankohta vaihtaa myös tutkintonimikettä koulutuksen sisältöä ja tavoitteita vastaavaan Muotoilija AMK -nimikkeeseen.

HAMKin tuottama tutkinto on sisällöltään kiistatta muotoilualan tutkinto ja sen perusteella HAMK on mukana myös Finnish Design Academy -yhteistyöhankeessa ja Ornamon sen osana tuottamassa Muotoilukoulutuksen kansallisessa profiilikartassa. Muun muotoilukentän ollessa tutkintonimikkeiltään yhtenäinen heikentää HAMKissa käytössä oleva Artenomi AMK- tutkintonimike muotoilualan korkeakoulutuksen kokonaisuuden viestinnällistä selkeyttä, yhteneväisyyttä ja vaikuttavuutta niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Mielikuva kentän hajanaisuudesta vaikuttaa käsityksiin muotoilualasta: työnantajayritysten käsityksiin, opiskelija- ja opettajarekrytointeihin ja vetovoimaan ja korkeakoulujen keskinäisiin suhteisiin.

Tutkintonimikkeen muutos vaikuttaisi positiivisesti myös muotoilualan korkeakoulutukseen perustuvaan tilastointiin, jolle eri tutkintonimikkeiden olemassaolo on langettanut suuren haasteen. Kaikkien muotoilukoulutuksen sama tutkintonimike mahdollistaa alan kattavamman tutkimuksen työllisyysasteen, työmarkkina-aseman, yrittäjyyden ja toimijoiden sijaintimaakuntien osalta. Tämä mahdollistaa toimialalle perustellumpaa edunvalvontaa ja kehittämistoimintaa Ornamon toimesta ja Opetus- ja kulttuuriministeriölle ja korkeakouluille täsmällistä tietoa muotoilukoulutusten työllistävyydestä ja tekijöiden sijoittumisesta. Olisi perusteltua, että alan sisäinen määritelmä ja Opetus- ja kulttuuriministeriön määritelmä muotoilualan koulutuksista olisivat yhtenevät.

Täten lämpimästi kannatamme HAMKin tutkintonimikkeen vaihdosta Artenomi AMK -tutkintonimikkeestä Muotoilija AMK -tutkintonimikkeeksi. Se on muotoilualan korkeakoulutuksen yhtenäisyydelle tärkeä toimenpide.

Asta Boman-Björkell
Asiantuntija, Ornamo ry
+358 46 878 2571

Ornamo ry on vuonna 1911 perustettu muotoilualan asiantuntijajärjestö. Ornamo kehittää muotoilijan ammattia ja vaikuttaa muotoilun asemaan yhteiskunnassa. Jäsenistömme koostuu noin 2700 korkeakoulutetusta ammattilaisesta, jotka työskentelevät palkansaajina, yrittäjinä ja itsensä työllistäjinä muun muassa sisustusarkkitehtuurin, teollisen muotoilun, kaluste-, tekstiili- ja vaatesuunnittelun, pakkaussuunnittelun, palvelumuotoilun, muotoilukasvatuksen, digitaalisen suunnittelun sekä taidekäsityön ja taiteen aloilla.